

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Antti Toivonen

KOKEMUKSIA TAIDEMAAILMASTA JA VAPAUESTA

Kuvataiteen koulutusohjelma

2017

KOKEMUKSIA TAIDEMAAILMASTA JA VAPAUESTA

Toivonen Antti

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Kuvataiteen koulutusohjelma

Toukokuu 2017

Velhonoja Matti, Rinne Niilo

Sivumäärä: 28

Asiasanat: taide, taidemaailma, kokemus, vapaus

Tämän opinnäytetyön aiheena on henkilökohtainen kokemukseni taidemaailmasta ja taiteilijana olemisesta. Onko ammattitaiteilijana toimiminen hyvä vaihtoehto pyrkimyksenä itsensä toteuttamiseen vai onko se jopa tätä tavoitetta häiritsevää? Pohdin ammatti taiteilijan kannustimia pyrkimyksissäni kohti henkilökohtaisia tavoitettani.

EXPERIENCES OF THE ART WORLD AND FREEDOM

Toivonen Antti

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Arts

May 2017

Velhonoja Matti, Rinne Niilo

Number of Pages: 28

Key Words: art, art world, experience, freedom

The subject of this thesis is my personal experience about the art world and being as an artist. Is acting as a professional artist a good option to strive for self-actualization or is it even disturbing this goal? I'm contemplating a professional artist's incentive in pursuit of my personal goal.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	5
2 ALKUSANAT.....	6
3 TARVEHIERARKIA.....	10
4 EI MITÄÄN SAAVUTETTAVAA	13
5 TAIDE EI OLE MERITOKRATIA	15
6 JÄÄTÄVÄ KILPAILU	20
7 ITE-TAIDE	23
8 LOPPUSANAT	26
LÄHTEET.....	28

1 JOHDANTO

Tämä kirjallinen työ käsittelee tuntemuksiani taiteilijana toimimisesta sekä sen opiskelusta. Myönnän heti alkuun olevani taiteellisesti loppuun palanut. Olisin tahtonut pitää väli vuoden opinnoistani, mutta maamme hallitus on luonut niin hyvät kannustimet valmistua määräajassa, etten malttanut. En haluaisi kirjoittaa taiteesta, mutta käsittääkseni tämän kirjallisen julkaisun on tarkoitus kertoa taiteesta jollain tapaa. Toisaalta kaikki on tavalla tai toisella taidetta, joten mistä ikinä kirjoitankin se käsittelee taidetta. Tämä määrittelemättömyys on samanaikaisesti kiehtovaa ja houkuttelevaa, mutta toisaalta ahdistavaa ja haasteellista. En kuitenkaan aio kirjoittaa mitään tieteellistä tai akateemista analyysiä. Lähestymistapani on henkilökohtainen. Kirjoitan tuntemuksistani nyt kun taideopinnot ovat loppumassa ja olen valmistumassa ammattitaiteilijaksi.

Tunnustan tämän kirjallisen osuuden olevan haasteellinen minulle. En tiedä tarkkaan miten tätä kuuluisi lähestyä. En totta puhuen tiedä mikä tämä kirjallinen osio edes on tai mikä tämän tarkoitus on? En tiedä kenelle tätä kirjoitetaan enkä tiedä tarkkaan mikä tämän julkaisun tyylilaji tulisi olla. Minulle toki kerrottiin ettei tämä saa olla fiktio, joten jouduin luopumaan alkuperäisestä suunnitelmastani kirjottaa lyhyt novelli taideopinnoistani. Koska tehtävänanto on niin käsitteellinen, olen hieman epävarma mitä minun kuuluisi tehdä. Kirjoitan tuntemuksistani ja ajatuksista jotka ovat pinnalla juuri kirjoitushetkellä. Ne eivät välttämättä ole kiveen hakattu totuus vaan sen hetkinen tuntemus ja kokemus. Pahoittelen mikäli loukkaan sanoillani jotakuta, se ei ole tarkoitukseni. Kirjoitukseni ovat vain yhden ihmisen näkemykset tässä kyseisessä hetkessä. Hetket vaihtuvat tunteet muuttuvat ja mielipiteet kehittyvät, joten myös tämä teksti on sidottu pieneen hetkeen. En voi sanoa varmaksi olenko huomenna samaa mieltä kuin tänään. Mutta tässä tuntemuksiani juuri tässä ajassa ja juuri tässä hetkessä elämäni.

2 ALKUSANAT

Synnyin Jyväskylässä vuonna 1985. Muutimme Saarijärvelle minun ollessani viisi vuotias. Pian maata rupesi kurittamaan syvä lama. Elimme tavallaan synkkiä aikoja, mutta minulle nuo ajat olivat naurua, leikkiä ja riemua. Eihän maalle muuttanut pikkupoika mistään taloudellisista taantumista mitään ymmärrä, kun ympärillä on silmän kantamattomiin metsää mihin rakentaa majoja. Vanhemmillani oli kyllä varmasti todella rankkaa tuona aikana, vaikka sitä en itse tuolloin kyennyt ymmärtämään. Kaikesta tästä kuitenkin selvittiin, vaikka välillä usko hyvään saattoikin horjua.

Maailma jossa elin lapsena on hyvin erilainen kuin mitä se on nykyisin. Olen nyt 32-vuotias ja olen nauttinut taloudellisesta lamasta molemmilla vuosituhansilla. Toisinaan tuntuu, että olemme luoneet järjestelmän palvelemaan tätä ihmiskuntaa, mutta päädyimmekin ihmiskuntana palvelemaan järjestelmää. Verot luonnollisesti tuppaaavat nousemaan joka vuosi ja verojen suuruuden päivittely on jo niin vanha virsi, ettei kukaan enää edes jaksa ääneen mainita asiaa. Olin kaikesta tästä vapaa lapsena, mutta en ole sitä enää. Miksi olen vähemmän vapaa ollessani aikuinen, kuin ollessani pieni lapsi? Siihen en osaa vastata, mutta suurin unelmani koko elämäni on olla vapaa. Olla taas tuo metsässä leikkivä lapsi jota ei maailman tuulet häiritse.

Kun puhun vapaudesta en tarkoita riippumatossa loikoilua, vaan tarkoitan vapautta valita ajankäyttöni muilla kuin taloudellisilla motiiveilla. En haluaisi mennä töihin ansaitsemaan palkkaa, vaan haluan mennä töihin koska siellä saan tehdä jotain mitä haluan. Haluan että työhön tekeminen ei ole pakko vaan vilpitiön tahto. Tahdon että menisin töihin vaikka en edes tarvitsisi siitä saatavaa palkkaa. Esikuvani tässä suhteessa on Warren Buffet joka lukeutuu maailman rikkaimpien ihmisten joukkoon. Jo 86 vuoden ikään kerennyt Buffet tekee edelleen samaa työtä, vaikka hänellä on kaikki raha maailmassa, mutta hän rakastaa sitä mitä tekee. Hänen työmoraalinsa on ihailtavaa. Vaikka pitäisin jostain työstä kovasti en todellisuudessa tee sitä silti vapaaehtoisesti, vaan pohjimmiltaan kuitenkin taloudellisen pakon sanelemana. Olen taloudellinen vanki, joka työskentelee työleirillä. Ajattelin taiteen olevan synonyymi vapaudelle. Tämä on pohjimmainen syy miksi päädyin opiskelemaan taidealaa. En

vaan tajunnut opiskelun alkuvaiheissa, etten vapaudu taloudellisesta vankilasta taiteen avulla. En tajunnut ottaa huomioon kuinka paljon taloudellinen epävarmuus vaikuttaa omaan toimintakykyyni. Olen edelleen taloudellinen vanki, vaikka työskentelin ammattitaiteilijana. Mikäli toimisin taiteilijana ammatikseni uskoisin suurimman osan työstäni olevan palkkani saamiseen liittyvää työtä eikä niinkään taiteellista työskentelyä. Koen motiivini taiteen tekemiseksi olevan näin vääristynyt enkä tästä syystä tunne taiteen tekemistä enää mielekkääksi. En ole kiinnostunut julkisuudesta tai edes taiteellisesta menestyksestä, vaan olin kiinnostunut taiteesta itsestään. Taidekoulussa meistä kuitenkin tahdottiin ammattitaiteilijoita taiteen kentälle. En koe sopivani tälle alalle. Vaikka voisin tehdä taiteellista työtä yöt ja päivät nousevat lounaaksi syömäni kalapuikko takaisin kurkkuun kurkistelemaan, kun mietinkin joutuvani taas kirjoittamaan jotain raporttia omasta taiteellisuudestani tms. Juuri tällaisia kuin tämä tässä. Vihaan tätä! Minut pakotetaan kirjoittamaan tämä teksti, koska koulun opetussuunnitelma vaatii sen. Kukaan muu ei kaipaa tätä tekstiä, en minä, ei kukaan lukija muutamaa masokistia lukuun ottamatta. Tälle tekstille ei ole todellista tilausta. Tämä on täydellisen turhaa muodollisuutta joka vain on pakko tehdä, kun ihminen palvelee järjestelmää eikä järjestelmä ihmistä. Minulla on rajattu aikaa elää tällä planeetalla tätä ihmiselämää ja tahdon tuon rajoitetun ajan käyttää siihen mitä sielultani janoan eikä siltä mitä velvollisuuksia minun tarvitsee suorittaa, jotta voin saada palkkani.

Toinen asia mikä estää minua toimimasta alalla on, etten ole oikein koskaan kokenut mitään erityistä tarvetta tuoda töitäni näytille. Ehkä vielä opistossa ollessani oli kiva jakaa teoksista kuvia sosiaaliseen mediaan, mutta kasvoin tästä pian yli. Aluksi oli hämmästyttävää kuinka hienoja juttuja käsilläni voikaan tehdä, mutta tähän turtuu pian ja sosiaalisessa mediassa näkee niin paljon erilaista taidetta, että jopa ”some” mediaan taidekuvan jakaminen tuntuu lähinnä siltä kuin olisi vain yksi lammas määkymässä muiden seassa. Myös sosiaalisen median yhteisössäni on paljon taiteilijoita jotka varmasti kuvittelevat olevansa yksilöllisiä ja persoonallisia, mutta tarkastellessa taiteilijoita ryhminä monet tällaiset yksilöt vaikuttavat olevan melko samankaltaista massaa muiden taiteilijoiden kanssa. Taide on ala muiden joukossa. Taiteilija on yksilö siinä missä insinöörikin ja molemmat omalla tavallaan outoja sellaisia, mutta molemmat ovat jonkin yhteisön osia. Ikään kuin yhteisön tuotteita. On nörttejä, teekkareita, kapitalisteja, urheilijoita, taistelijoita, näyttelijöitä,

matemaatikoita ja taiteilijoita. Kaikki ovat ihmistyyppisiä jotka hakeutuvat tiettyihin aloihin. Sekä ihmistyyppi, että ala ovat lokeroita mihin identifioitua. Taiteilijoissa itseäni toisinaan häiritsee tietynlainen kyvyttömyys nähdä taiteen tekemisen olevan yksi saman arvoinen työ muiden joukossa. Usein taiteilijuus leimataan johonkin ylevään tai jumalalliseen ja taiteilijoiden olevan jotain suurempaa kuin tavallinen kuolevainen. Tulee hieman mieleeni toisen maailmansodan aikaisen nationalismi, jossa oli niin kaunista ja kunniakasta kuolla joukkonsa edessä.

Kuinka kauan voit istua tyhjiydessä tekemättä ja ajattelematta mitään ennen kuin lakkaat olemasta onnellinen? Väitän ihmisen olevan sitä kehittyneempi mieleltään mitä vähemmän hän tarvitsee ulkopuolelta mitään ollakseen onnellinen. Raha ei tee onnelliseksi sanotaan, minkä on joissain tutkimuksissakin havainnollistettu pitävän tietyn pisteen jälkeen paikkaansa. Nämä tutkimukset ovat mielestäni täydellisen tasapainossa Maslowin tarvehierarkian kanssa. Me etsimme onnea itsemme ulkopuolelta, vaikka aito onnellisuus tulee sisältä päin. Se miksi kuvittelemme onnen tulevan ulkopuolelta johtuu siitä, että se tuleeikin, mutta vain tiettyyn pisteeseen asti. Mikäli taloutesi on turvallisella pohjalla ja pystyt sen puolesta elämään tasapainoista elämää, ei käyttöösi tulevan rahan määrän lisääntyminen juurikaan lisää onnellisuuttasi. Syy miksi kerron tätä johtuu siitä, että minulta on kysytty opintojeni varrella lukemattomia kertoja miksi teen taidetta? En ole osannut siihen mitenkään selkeästi vastata, mutta huomaan vastaavani usein jotenkin nihilistisen ympäripyöreästi, kuten: ”Ei mitään erityistä syytä tehdä taidetta kuten ei ole mitään erityistä syytä hengittää tai syödä, mutta se nyt vaan on kivaa.” Ensimmäisen vuosikurssin aikana tätä taas kysyttiin eräässä kritiikissä ja itse jo vähän kyllästyneenä koko aiheeseen kirjoitin kieli poskessa jonkin hassun hauskan runon riimeineen vältelläkseni keskustelua. Eräs luokkalaisistani vastasi mielenkiintoisesti ja lainaan hänen vastuksensa tähän sellaisena, kun sen muistan: ”Teen taidetta koska muuten en voisi elää.” Opettajan silmät syttyivät kuin revontulet taivaalla ja hän vastasi juuri tuon olevan sen mitä hän halusikin meiltä kuulevan. Ongelma tässä on siinä, että se on juuri päinvastaisessa suunnassa minne itse pyrin. Pyrin juurikin siihen, että voin elää ja olla onnellinen riippumatta ulkopuolisesta maailmasta. En voi tietää mitä luokkakaverini tunsikin ja ajatteli vastausta antaessaan ja melko varmasti tulkitsen sitä omien kokemusteni kautta eritavoin. Löydän aina keinot kanavoida luovuuttani enkä tarvitse siihen ”taidetta”, miten tuo taide nyt sitten tässä yhteydessä

määritetäänkin. Rakentaessani moottoripyörästäni bobber -tyyliseksi oli tuo rakennusprojekti mielestäni hyvinkin taiteellinen. Mielestäni taidetta on kaikkialla enkä edes tarvitse taide-alaa luovuuteni kanavoimiseen tai taiteesta nauttimiseen. Vaikka minulta vietäisiin taide pois en tappaisi itseäni, olenko siis huono taiteilija?

Annan vielä yhden oudon esimerkin havainnollistaakseni ajatuksiani. Pidän moottoripyöristä, joten otetaan se metaforaksi. Rakastan ajella moottoripyörällä ja käyn kesällä usein ajelulla ihan vain huvikseen. Pieniä pyrähdyksiä siellä täällä. Saatan käydä useiden kymmenien kilometrien päässä syömässä jäätelön ja ajella takaisin. Aivan kuten taide: ei mitään järkeä, mutta kivaa! En usko, että pitäisin moottoripyöräilystä, mikäli se olisi ammattini ja elinkeinoni. Jos asuntolainani pitäisi huolen, että minun olisi pakko ajella joka päivä syömään jäätelö. Asia joka oli vapautta ei enää ole vapautta ja juuri tuo vapaus oli se syy miksi nautin siitä. Paras tapa karkottaa minut pois jostain on pakottaa minut siihen. Inhoan sitä ajatusta, ettei elämäni ole omissa käsissäni. Mutta ajatus jossa hengissä pysyminen riippuu taiteesta on mielestäni sietämätön. En toki ole vielä niin pitkällä, että voisin rauhassa keskittyä itseni toteuttamiseen, koska löydän itseni edelleen jatkuvasti murehtimaan millä maksan vuokrani ja laskuni.

Toisaalta olen vain laman kynnyksellä syntynyt maalaispoika. Isäni oli talonmies ja äitini lähihoitaja molemmat nauttivat nykyisin ansaitusta eläkkeestä. Kenties olen niin lukossa tarvehierarkian portailla, etten voi vielä olla riittävän syvällä taiteellisessa elämäntyyliissä. Ehkä se voi johtua myös siitä, että olen eri sukupolvea kuin monet luokkatoverini. Suurin osa koulun opiskelijoista ei ole edes elänyt 90-luvun lamalla. Monet ovat tulleet kouluun suoraan lukiosta missä itse tulini tehtaasta asunto- ja autolainoineen. Moni koulun opiskelija on vain ehkä autuaan tietämätön koulujen jälkeisestä itsenäisestä arjesta, missä asiat pitää hoitaa itse. En vain osaa olla huoleton ja vain tehdä taidetta välittämättä kaikesta muusta. En usko itseäni enkä luota siihen, että taiteellinen ponnistelu joskus palkittaisiin jotenkin.

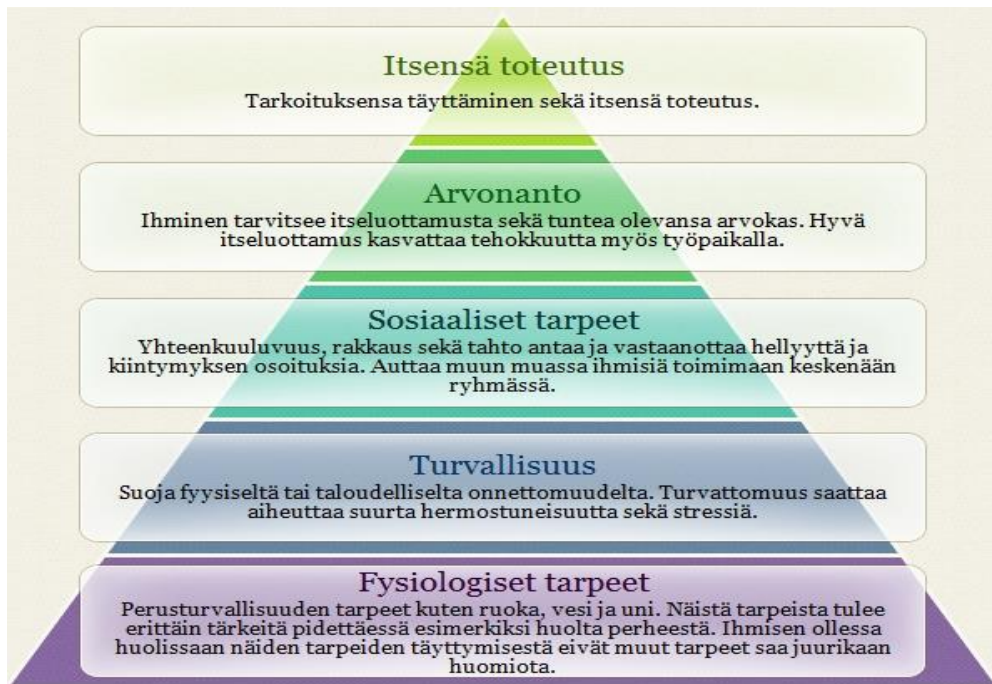
Olen tämän neljä vuotta kestäneen kouluni aikana kokenut suurta vähemmyyden tai kelpaamattomuuden tunnetta. Hyvin harvoin ajatuksiani ymmärretään tai niitä hyväksyttäisiin. Lopulta opin olemaan hiljaa. En halunnut osallistua keskusteluihin enkä jakaa mielipidettäni. Kävin kouluni vähin äänin loppuun ja viimeiset kaksi

vuotta käytännössä vailla mitään intohimoa koko alaa kohtaan.

3 TARVEHIERARKIA

Tämä kappale ei ole tieteellinen analyysi tai perustelu tarvehierarkian mekanismien todenperäisyydestä, vaan kyseessä on omin sanoin kuvailtu mielenkiintoisen ajatuksen esittely. Tarvehierarkia ei ole tieteellinen konsensus. Tämän kappaleen alkuperäinen tarkoitus oli olla johdanto Abraham Maslow'n työtä jatkaneelle Don Edwardin malliin nimeltä spiral-dynamics, mutta koska kyseessä on niin laaja aihe katsoin parhaimmaksi jättää tämän pois. Halusin kuitenkin jättää tarvehierarkiasta kertomani kappaleen osaksi tätä julkaisua, koska sen ajatukset tukevat muuta tekstiä. Tämä kappale on oma tulkintani ja näkemykseni tarvehierarkiasta, mikä on muodostunut haastatteluiden, kirjojen ja luentojen pohjalta. Toivon lukijan suhtautuvan tähän osioon pikemminkin ajatuksena kuin tietona.

Vuonna 1943 yhdysvaltalainen psykologi Abraham Maslow julkaisi tutkimuksessaan *A Theory Of Human Motivation* teorian nimeltä Maslow'n tarvehierarkia (engl. *Maslow's Theory of Human Needs*). Maslow käytti tutkimuksessaan ihmisiä joiden koki kyenneen toteuttamaan inhimillistä potentiaaliaan kuten Albert Einstein, Jane Addams, Elanor Roosevelt ja Frederick Douglass. (Maslow, Abraham H.: *A Theory of Human Motivation*. 1943, nro 50, s. 370–396.)

Tarvehierarkiassa on viisi tasoa joista ensimmäinen taso on perustarpeet ja näiden täytyessä riittävästi voi etsiä tyydytystä seuraavalta tasolta ja niin edelleen. Maslow lisäsi myöhemmin myös kuudennen tason nimeltä itsensä ylittäminen (self transcendence).

Koditon mies ei ole nähnyt suihkua kuukausiin, ei ruokaa useisiin päiviin ja joka ei muista miltä tuntuu, kun saa nukahtaa lämpimään petiin. Ajattele hänen saavan ohi kulkevalta ihmiseltä kadulla lojuvaan hattunsa öljyvärit ja siveltimet. Pian toinen avulias lähimmäinen tarjoaa hänelle suihkun ja lämpimän lounaan. Kumpaan anteliaaseen eleeseen koditon mies tarttuisi ensimmäiseksi? Luonnollisesti perustarpeet ovat tärkeimmät tässä tilanteessa. Syötyään mahan täyteen ja peseydyttyään hän luonnollisesti seuraavaksi toivoisi saavansa lämpimän paikan missä yöpyä ja kato päänsä päälle suojaaksi. Hänen mieleensä ei vielä edes juolahtaisi öljyvärit ja siveltimet. Hän todellisuudessa oppii arvostamaan lahjaksi saatuja öljyvärejä ja siveltimiä vasta hyvin monien erilaisten tarpeiden täyttymistensä jälkeen. Veisitkö itse mieluummin Afrikan nälkäisille lapsille taidetarvikkeita vai ruokaa? Tulkoon rakkaus, tulkoon rikkaus jokaiselle tarpeen mukaan kuten miljoonasade tapasi laulaa.

Syy miksi otan tässä esiin Maslowin tarvehierarkian on ajatus siitä miten hyvin

kuvataiteilija saa tarvehierarkian tasot tyydytetyksi maksimaalista itsensä toteuttamista varten. Itsensä toteuttaminen on korkeimpia tarpeita mikä edellyttää muiden tarpeiden olevan täyttyneet, muuten tilanne muistuttaa aikaisempaa kodittoman miehen esimerkkiä. Aihe on myös mielestäni huonosti tunnettu taiteilijoiden keskuudessa, päinvastoin taiteilijat syyllistyvät usein romantisoimaan taiteen itsessään olevan riittävä työkalu täysipainoiseen onnellisuuteen.

Tarkastellaan seuraavaksi, miten kuvataiteilijan tarpeet täyttyvät Maslowin tarvehierarkiassa.

-Fysiologiset tarpeet: luonnollisesti on ensimmäinen prioriteetti minkä täytyy täytyä voidakseen tehdä mitään muuta. Tällä tarveosiolla ei sinänsä ole erityistä merkitystä juuri kuvataiteilijalle. Tyypillinen kuvataiteilija kuitenkin tekee taiteellista työtään jonkin ansiotyön ohella mikä saattaa vaikuttaa perustarpeisiin heikentävästi esimerkiksi unen puutteena tai terveyden vaarantumisena.

-Turvallisuus: Tämä taso on ehkä suurin kompastuskivi taiteilijan ammatissa. Taiteilija elää jatkuvassa taloudellisessa turvattomuudessa mikä heijastuu lukemattomiin elämän osa-alueisiin. Vaikka taiteilija saisikin elätettyä itsensä esimerkiksi myymällä töitään tai apurahoilla olisi hän silti jatkuvassa turvattomuuden tunteessa siitä millä seuraavaksi kustantaa elämänsä (eli millä täyttää fysiologiset tarpeensa). Mikään ei ole taloudellisesti varmaa tavanomaiselle taiteilijalle.

-Sosiaaliset tarpeet: Taiteilijoilla on jonkinlainen ammatillinen yhteys toisiin taiteilijoihin ja olemme hyvin verkostoituneita keskenämme. Taiteilijoilla on hyvä yhteishenki mistä sosiaalisia tarpeita usein ammennetaan. Moni tämän tason tarpeista tosin on melko henkilökohtaisia, kuten perhe joiden täytyminen ei ole ammattiin sidonnainen. Taiteilija saattaa tosin kärsiä jonkin verran yhteiskunnan arvostuksen puutetta ja on usein hieman erillään muusta yhteiskunnasta mikä saattaa verottaa sosiaalisten tarpeiden täyttymistä.

-Arvonanto: Harva taiteilija saa nauttia arvostusta ammatistaan. Taiteilija pääsee nauttimaan arvostusta vasta taiteellisen läpimurron jälkeen, mikä tapahtuu ani harvoille taiteilijoille. Yhteiskunnan asenne on usein kuvataiteilijoita kohtaan negatiivi-

nen eikä heidän työtään liiemmin osata arvostaa. Arvonanto taso on kuitenkin mielestäni täytettävissä kuvataiteilijan ammatissa, mutta se ei ole aina itsestäänselvyys. Taidehistoria on myös täynnä esimerkkejä jossa taiteilijaa aletaan arvostaa vasta tämän menehdyttyä ja näin taiteilija ei ole koskaan päässyt nauttimaan arvostusta joka hänelle kuuluisi.

-Itsensä toteutus: Tähän lienee turha lisätä mitään, koska tästähän koko taiteessa on pohjimmillaan kysymys.

Yhteenvetona kuvataiteilijan tarpeiden täyttymiseen Maslowin tarvehierarkiassa näyttäisi tulevan esille kompastus toiseen eli turvallisuus tasoon. Syitä tähän voi etsiä kuvataiteilijoiden omista asenteista talouteen sekä taidemaailman kyvyttömyyteen tarjota riittävästi taloudellisia mahdollisuuksia kuvataiteen tuottajille.

4 EI MITÄÄN SAAVUTETTAVAA

Opiskelin muistaakseni toista vuottani taidekoulussa, kun tämä kertomus tapahtui. Näyttely koostui Kankaanpään taidekoulusta valmistuneista taiteilijoista ja heidän töitään oli näytillä ympäri Kankaanpäästä. Yksi näyttelyn taiteilijoista oli taidemaalari Rane (nimi muutettu) jonka kanssa olemme kulkeneet melko samanlaisen polun lähtien pieneltä paikkakunnalta yllättäen opiskelemaan taidetta. Molemmat aloitimme uramme Oriveden opistolta, missä myös tutustuin Raneen hänen vetäessä meille siellä kurssin. Opiston jälkeen kuljin Ranen viitoittamaa tietä Kankaanpään taidekouluun. Kiertelimme näyttelypaikkoja yksi toisensa jälkeen läpi nauttien avajaisviiniä ja muita antimia tietysti taidetta unohtamatta. Pian olimme kiertäneet kaikki läpi ja viinin aiheuttaman nousuhumalan johdosta päätimme mennä jatkamaan iltaa paikalliseen yökerhoon ja seurueeseemme liittyi myös valmistuneita taiteilijoita joiden töistä olemme saaneet tämän iltapäivän nauttia. Päätin käyttää tilaisuuden hyväkseni ja kysyä Ranelta neuvoja mitä valmistumisen jälkeen kannattaa tehdä? Hän ei kertonut mitään mitä en jo ennestään tiennyt, mutta kuitenkin tämä oli hetki minkä jälkeen uskalsin tietoisesti kohdata mielessäni olevat ajatukset.

”Tee kovasti töitä. Olen onnellisessa asemassa, että saan elantoni taiteesta, mutta tein kymmenen vuotta töitä päästäkseni tähän tilanteeseen.” Rane sanoi ja jatkoi osoittaen pöydässä istunutta naista ”ja kyllähän säkin painoit yli kymmenen vuotta duunia ennen, kun pystyit elää taiteella.” nainen hymyili.

Jäin miettimään tuota ajatusta, koska koin siinä olevan haudattuna suuri opetus. Enkä todellakaan voi väittää, ettei Rane olisi tehnyt kovasti hommia ja mikäli se minusta riippuisi hänen soisi ansaita enemmänkin tunnustusta. Ensin pohdin kuinka pitkä aika on kymmenen vuotta. Se ei ole älyttömän pitkä aika, mutta toisaalta kymmenen vuotta makaronia ja kaurapuuroa ei myöskään ole sieltä houkuttelevimmasta päästä. Tai se houkuttelee joitain ihmisluonteita, mutta ei varsinaisesti minua. Tuo kymmenen vuoden palkaton kova työ ei kuitenkaan ollut se mikä minua hirvitti, vaan se ettei tuon kymmenen vuoden jälkeen saa kuin mahdollisuuden elättää itsensä. Eli tekemällä kymmenen vuotta rankasti töitä ilman korvausta saa mahdollisuuden **ehkä** päästä tilanteeseen jossa työstä voi ansaita minimipalkkaa. Kymmenessä vuodessa voisi opiskella itsestä, vaikka lääkärin ja oikeasti pelastaa ihmisten henkiä, puhumattakaan numeroista tilinauhoissa. Tällä tavalla tarkasteltuna taideammattilaiseksi pyrkiminen ilman valmiita suhteita tai valtavia taloudellisia resursseja rupesi vaikuttamaan melko naiivin hupsulta idealta.

Toistan vielä kerran! Kymmenen vuoden jälkeen ei tule varakkaaksi, ei voi jäädä eläkkeelle eikä nauttia passiivisia tuloja työnsä hedelmistä. Kymmenen vuoden jälkeen teet edelleen samaa raskasta työtä, mutta saat siitä korvauksen. Turha haaveilla mistään taloudellisesta menestymisestä, jos on menettänyt kymmenen vuotta ansioita. Tarkastellaan mitä normaalissa palkkatyössä oleva minimalistista elämää viettävä voisi tehdä tuon kymmenen vuoden aikana. Esimerkissä henkilö säästää tuhat euroa kuukaudessa ja sijoittaa ne kuukausittain pörssiosakkeisiin. Osakkeiden vuosituotoksi lasketaan 9% ja vuodessa osakkeita siis ostetaan 12 000 euron edestä. Kymmen vuoden kuluttua korkoa korolle ilmiö on paisuttanut salkun n.182 315 euroon, mikä tuottaa lasketulla 9% korolla tuottoa n. 14 000 euroa vuodessa! Koko kymmenen vuoden aikana korkoa on kertynyt n. 62 300 euron edestä. Kymmenen vuotta kovaa työtä ilman palkkaa voidaan ajatella olevan menetetty mahdollinen 14 000 euron passiivinen tulo. Jo pelkästään tuo osakkeiden

korkeampi ansio kuin monilla taiteilijoilla, joten voisi olla kannattavampaa tehdä itsestään ensin taloudellisesti riippumattoman ja vasta sitten keskittyä taiteeseen. Tai tekemällä itsestään taloudellisesti riippumattoman passiivisilla tuloilla vaikuttaa ainakin realistisemmalla vaihtoehdolla kuin elättää itseään taiteella. Tai sanotaan näin, että taloudellinen riippumattomuus on selkeä suunnitelma, kun elättää itseään taiteella on haave.

Molemmissa syödään kymmenen vuotta nuudelia ja lopputuloksena on tehdä omaa kutsumustyötä täyspäiväisesti, mutta toisessa tulot eivät ole riippuvaisia työstä. Tulot tulee tekeekö työtä vai ei. Myös passiivisen tulon mallissa ei tarvitse osallistua taidemaailmaan tai ainakaan ei tarvitse mielistellä ketään, koska tulot ovat turvattu. Lähdin aikoinani opiskelemaan taidetta juuri pyrkimyksenäni olla vapaa. Jotenkin ironista, että markkinat edustavat vapautta ja taideala sitä vastakohtaa. En vielääkään tiedä mitä tämän alan olisi tarkoitus antaa tai mitä se edustaa?

5 TAIDE EI OLE MERITOKRATIA

Wikipedian määritelmä meritokratiasta: ”**Meritokratia** tarkoittaa (esimerkiksi yrityksen tai valtion) hallintoa, jossa yleneminen tapahtuu ansioiden (meriittien) perusteella. Meritokratiassa valta jaetaan esimerkiksi suoritusten, pätevyyden ja kykyjen, ei esimerkiksi syntyperän, sukupuolen, etnisyyden, yhteiskuntaluokan, perhesuhteiden, suosion, iän tai yhteisöllisen aseman perusteella.

Meritokraattiset yhteiskunnat, valtiot ja organisaatiot painottavat todistettua osaamista, koulutusta ja pätevyyttä yhteiskuntaluokan, kansallisuuden tai sukupuolen sijaan. Meritokratiaan liittyvät keskeisesti tutkintotodistukset ja tutkintovaatimukset, joiden avulla kyvykkyyttä pyritään mittaamaan objektiivisesti. Kokemus on myös meriitti.”

Juurikin tämän kirjoituksen välikatasuksessa selittäessäni mistä ajattelin kirjoittaa ja selvensin ajatuksia ryhmälle. Kerroin miksi en koe taidealaa mielekkääksi ja esitin perustelujani. Yksi perusteluni oli, ettei taiteellisella taidolla vaikuta olevan juurikaan

merkitystä taiteellisen menestymisen kanssa. En tarkoita tällä sitä, etteikö taiteellinen taito olisi merkittävä, vaan tarkoitan tällä sitä ettei se ole se syy mikä määrittelee menestymisen taiteen maailmassa. Taiteessa taitojen erot huipulla saattavat olla minimalistisia mutta erot menestymisen tasoissa ovat valtavia. Eikä aina taitavin taiteilija ole se menestynein eikä menestynein taiteilija aina se taitavin. Sama taito eri ympäristössä on eri lopputulos. Taito kuten tekniikan hallitseminen se on välttämättömyys, mutta se on kuitenkin pohjimmiltaan vain työkalu millä tuoda itseään esiin. Kuitenkin esimerkiksi taidemaalareille merkittävämpää on näyttelyiden kävijämäärät, siis mikäli puhumme taiteellisesta menestyksestä. Suuren massan huomio tiettyä taiteilijaa kohtaan ei mielestäni ole sama asia kuin taiteilijan tekninen taitotaso.

Tätä kertoessani yllätyin kevyesti, kun sain kuulla koulun taholta viestiä, että taito on ainoa asia joka ratkaisee. Tässä vaiheessa en enää jaksanut perustella näkemyksiäni, koska se on turhaa. Uskokoon ihmiset mihin tahansa ja mikäli ihmisten uskomukset ovat epätasapainossa omien näkemyksieni kanssa se on hyväksyttävää eikä siitä tarvitse välittää. Tilanne vain vahvisti aiempia odotuksiani. Käytännössä minulle väitettiin kuvataide-alan olevan meritokraattinen, mielestäni väite on monilta osin virheellinen. Vaikea uskoa kenenkään olevan aidosti tuota mieltä, vaikka kyseessä on oppinut viisas ihminen. Ilmassa oli jo ehkä väsymystä, sillä olin lähes viimeisten joukossa kenen kirjoituksista keskusteltiin ja päivä oli ollut pitkä. Halusin tuoda asian esille koska se on hyvä aasinsilta.

Muistatko 2000-luvulla hajonneen trash metal yhtyeen nimeltä **Sacred Reich**? Ai et ole ikinä kuullutkaan. Niin arvelinkin. Yhtye todisti kuinka jopa rumat ihmiset voivat menestyä musiikilla, mikäli ovat taitavia. Musiikillisesti yhtye on mahtava. Harva enää muistaa tai on edes koskaan kuullutkaan yhtyeestä, vaikka kyseessä on teknisesti ja taiteellisesti erittäin taitavaa porukkaa. Musiikki on ollut myös monilta osin edistyksellistä ja taidokasta. Jostain syystä yhtyeen musiikki ei soi radioissa eikä liiemmin missään muuallakaan.

Kuvankaappaus musiikkivideosta *Sacred Reich - American Way*. Kuvassa on yhtyeen laulaja ja basisti Phil Rind.

Entä muistatko sellaisen orkesterin kuin **Bon Jovi**? Kukapa ei muistaisi, sillä Bon Jovi on yhtyeenä ja artistina yksi maailman menestyneimmistä. Yhtye on myynyt tuotantoaan maailmanlaajuisesti arviolta yli 100 miljoonaa kappaletta. Yhtye nimetty UK Music Hall of Fameen (BBC News, Bon Jovi to enter UK Hall of Fame) sekä lauluntekijöiden Songwriters Hall of Fameen (Song Writers Hall of Fame: Jon Bon Jovi). Ja yhtyeen jäsenet ovat naurettavan seksikkäitä.

Kuvankaappaus Bon Jovin musiikkivideosta *Always*.

Analysoin vielä yhtyettä nimeltä *The Doors*. Supersuosittu yhtye jonka laulaja Jim Morrison on edelleen vuosikymmenten jälkeen kuolemastaan rockin ja seksin symboli. Jim Morrisonin kuoli vuonna 1971 ja mitä orkesterin levyjä ostavaan yleisöön tulee, olisivat muut jäsenet voineet kadota planeetan pinnalta samana vuonna. Vielä tuona samana vuonna *The Doorsin* jäljelle jääneet kolme jäsentä julkaisivat levyn. Eivätkä jäsenet yrittäneet piilotella sitä, ettei Morrison enää ollut yhtyeessä, mikä tuodaan esille mm. albumin kantaessa nimeä *Other Voices*. Myöhemmin yhtye teki vielä toisen levyn nimeltä *Full Circle* seuraavana vuonna, mutta menestys jäi huonoksi. Tämän jälkeen yhtye ymmärsi, ettei he selvästi kiinnostaneet yleisöä ilman Morrisonia. Näinpä he keksivät tehdä levyn missä käytännössä tehtiin musiikkia Jim Morrisonin vanhojen runojen päälle ja mihin kaivettiin vanhoja nauhoituksia mihin on tallentunut Morrisonin puhetta ja hänen lukemiaan runoja. Olivatpa muut jäsenet miten lahjakkaita tahansa se ei yksinään riittänyt. Kansa halusi Morrisonin eikä muut jäsenet kiinnostaneet ketään, vaikka he olivat toki taitavia ja musiikillisesti persoonallisia.

Yksi mahtavimmista kitaristeista (mielestäni) on sokea japanilainen **Hiroaki Taganawa** joka soittaa kitaraa päältä päin, vähän samoin kuin Jeff Healey aikoinaan.

Valitettavasti en voi tähän upottaa videota enkä voi kirjaimin välittää sitä mitä tuo soitto on. Taganawan soittovideo löytyy youtubesta. (Youtube, Hiroaki Tagawa)

Kuvankaappaus youtube videosta.

Tätä kirjoittaessa video on kerännyt **77 783 näyttökertaa.**

Sitten saanko esitellä **Jess Greenberg**. Hänen youtube tilinsä koostuu videoista missä hän coveroi laulaen ja kitaraa soittaen tunnettuja kappaleita. Ainiin ja hän näyttää tältä.

Kuvankaappaus youtube videosta.

Tätä kirjoittaessa video on kerännyt **3 333 930 näyttökertaa** (Youtube, Sweet Child O' Mine - Guns N' Roses (cover) Jess Greenberg)

Jess Greenbergin youtube kanavalla on **1 270 806 tilaajaa** ja hänen videoillaan on **149 630 007 näyttökertaa**.

Miksi sokea japanilainen mies joka on taidoiltaan aivan poskettoman hyvä kitaristi ei kiinnosta läheskään yhtä paljon kuin musiikillisesti keskiverto supermallin näköinen nainen? Tulee mieleeni parikin syytä, jotka taktisesti jätän mainitsematta.

6 JÄÄTÄVÄ KILPAILU

Pelasin taannoin aktiivisesti pokeria. Opiskelin kaiken mahdollisen mitä sain käsiini sekä mielessäni analysoin peliä lähes jatkuvasti. Hengitin pokeria! Pelasin valtavia määriä ja suhtauduin pelaamiseen oppimisena. Halusin tulla pokeriammattilaiseksi ja käyttää vahvaa työmoraalia etuna muita vastaan. Lopetin pelaamisen lopulta, mutta tästä kerron lisää myöhemmin. Opin pokeri aikani, että pokeri on kuin simulaatio maailmasta. Pokeri on elämän makroversio. Kaikkien olisi hyvä omistaa edes pieni hetki elämästään pokeriin, vaikka ihan vain oppiakseen itsestään asioita joita ei usein

arki elämässä pääse kohtaamaan. Pokeri opettaa nöyryyttä, kärsivällisyyttä, mielen hallintaa ja asennetta jossa otetaan asiat vastaan sellaisena kuin ne tulee. Pokerissa ei juhlita voittoa eikä raivota häviötä! Mikäli vastoin todennäköisyyksiä häviää se on vain hyväksyttävä, koska se on osa tätä todellisuutta. Huonoa tuuria ei voi väistää, se tulee eteen väistämättä ennemmin tai myöhemmin. Myöskään hyvään tuuriin ei pidä rakastua, koska se voi tehdä ylimieliseksi omista kyvyistä.

Voittaminen pokerissa tarkoittaa odotusarvollisesti positiivisten ratkaisuiden tekemistä. Mikäli voiton 51% todennäköisyydellä voiton pitkällä juoksulla tilastollisesti ajatellen 1%. Tämä on se mihin perustuu se, että pokeri on taitolaji. Tämä on myös ajatus mitä voi soveltaa kaikissa muissakin elämän osa-alueissa.

Syy miksi lopetin pokerin pelaamisen johtui siitä, että pelit ovat muodostuneet erittäin tasokkaiksi. Toisin sanoen voitot ovat pienentyneet, koska muut pelaajat ovat myös kehittyneet. Muiden virheistä ei pääse enää hyötymään samalla tavoin kuin joskus muinoin. Yksinkertaisesti lähes kaikki pelaajat pelaavat pokeria samalla omistautumisella kuin itsekin. Pokeri on muuttunut ammattimaisemmaksi. Jopa huipputaso ammattilaiset ovat siirtyneet mikrotason pöytiin pelaamaan, koska siellä peli on vielä jokseenkin kannattavaa. Tosin mikrotason voitot ovat pienet, mikä tarkoittaa volyymin lisäämistä tuottojen nostamiseksi. Etu minkä taito tarjoaa on nykypäivän pokerissa pienempi kuin ennen. Isojen pöytien taso 20 vuotta sitten on lähes sama kuin pienten pöytien taso nykyisin ja isojen pöytien pelejä ei pelaa nykyisin juuri kukaan. Tämä oli käytännössä syy miksi lopetin. Tuotot ovat liian pieniä! Käsiä pitää pelata valtavia määriä pienten voittojen nappaamiseksi säännöllisesti.

Kuten sanoin pokeri on simulaatio oikeasta maailmasta ja tämä etu minkä taito tarjoaa on kaventunut kaikkialla. Elämme maailmassa jossa voitot eivät synny enää suurilla katteilla vaan suurilla volyymeilla. Kuvataide alana ei ole poikkeus, vaikka sitä ei vielä alan sisällä tunnuta tiedostavan. Kuvataiteilijat ovat taitavia ja heitä on paljon! Kilpailu on kovempaa kuin koskaan ja samaan aikaan voitot ovat pienempiä. Kuvataiteen kentällä kilpailu on ehkä jopa vielä vääristyneempää kuin pokerissa, koska pokeri on puhtaasti taitolaji pitkässä juoksussa. Tällainen tavallinen kuvataiteilija on automaattisesti altavastajan asemassa, koska kuka tahansa voi

alkaa kuvataiteilijaksi ja hyödyntää esimerkiksi julkisuuden henkilön statustaan. Julkisuudessa olevien ihmisten näyttelyt kiinnostavat paljon enemmän kuin tuntemattoman taiteilijan vaikka tämä tuntematon taiteilija olisi miten taitava tahansa. Jopa tunnettujen elämien kuten Juuso karhun työt myyvät kuin kuumille kiville. Tämä on kilpailullisesti vääristynyt tilanne, mikä tosin paljastaa jotain merkittävää taidemaailman toiminnasta, mutta puhutaan siitä myöhemmässä luvussa lisää.

Sen lisäksi, että taidemaailmaan ilmestyy jo valmiin maineen siivittämiä ihmisiä jokaisesta ilmansuunnasta pyrkii tavallisia tuntemattomien omaa taiteellista unelmaansa hakevien taiteilijoiden armeija myös taiteiden luvattuun maahan. Tämä on tismalleen sama ilmiö kuin pokerissa jossa kamppailu pienistä roposista muuttuu päivä päivältä tiukemmaksi. Mitä enemmän alalla on ihmisiä taistelemassa samoista murusista pöydällä sitä pienemmäksi muruset käyvät jaettaviksi.

Suurten katteiden aika tuntuu olevan ohi myös taidemaailmassa. Jokaiseen mahdollisuuteen mikä taiteilijalle tarjotaan saada näkyvyyttä vaatii onnistuakseen valtavan taiteilija populaation ohi pääsemisen. Ei tarvitse olla kuin yksi tunnetun ihmisen lapsi tai jotenkin muuten mielenkiintoinen ihminen, niin mahdollisuudet onnistumiseen ovat muuttuneet lähes marginaalisiksi. Puhumattakaan taiteilijoiden eriarvoisuudesta esimerkiksi joidenkin mahdollisuus käyttää taiteessaan valtaisia resursseja, mutta tämä myös on oma kappaleensa mihin palaamme myöhemmin.

Onko itse taiteellisilla tuotoksilla edes merkitystä? Pokerissa taito ratkaisee pitkässä juoksussa, mutta miten kilpailla, jos ammatti pelaajat pelaavat jo mikrotasolla? Miten kilpailla taidemaailmassa, jos kilpailu on siellä vähintäänkin yhtä vääristynyt? Pokerissa pitää ensin kasvattaa "bankroll" jotta voi kestää väistämättä tulevat tappioputket, mutta miten sellaisen pystyy rakentamaan nykyisellä tasolla? Miten kuvataiteessa pääsee tilanteeseen jossa itse saa edun kiilata muiden ohi jonossa maineen ansiosta? Miten kasvattaa mainetta, kun tilaisuutta siihen ei ole tarjolla? Monet ovat mielestäni reagoineet tilanteeseen järjestämällä jonkinlaisia skandaaleita joiden shokki-arvolla saa näkyvyyttä, mutta onko tämä enää kuvataidetta?

Toisinaan tuntuu, että mikäli haluaa olla ammattikuvataiteilija pitää keskittyä

kaikkeen muuhun kuin kuvataiteeseen. Kärjistäen saman voi sanoa, että mikäli haluaa menestyä kuvataiteella ei itse kuvataiteellisella puolella ole juuri mitään merkitystä. Kyseessä on peli jolla voittaa kilpailu ja tämä peli on myös kehittynyt melko pitkälle, joten myös tämä puoli vaatii enemmän kuin koskaan. Kuvataide vaikuttaa olevan statuspeli jonka väline on kuvataide, mutta mistä itse taide ei vaikuta olevan pelin oleellisin osa.

Yksi suuntaus mikä havainnollistaa kuvataiteen voittojen tulevan nykyisin volyyymistä on internetin kuvapalvelut joissa omalle sivulle voi tehdä kuvia ja myydään vain kuvien käyttöoikeuksia. Tällaisia palveluita ovat esimerkiksi bigstock. Palvelussa kuvia myydään könttänä, esim. 50 kuvaa kuukaudessa hintaan 1,18 euroa/kuva. Saadaksesi asiakkaita tällaisessa palvelussa tarvitset valtavan määrän kuvia. Puhutaan tuhansista kuvista. Tällainen palvelu on paljon aidompaa taiteellisessa mielessä tarkasteltuna kuin taidemaailman ihmispalvelu. Kuka tahansa voi lisätä palveluun kuvia ja myydä käyttöoikeuksia pienellä voitolla, mutta koska internetin markkinat ovat globaalit kasvaa pienistä puroista suuria jokia. Mitään helppoa rahaa ei täälläkään ole tarjolla, sillä kuvia ostetaan käyttäjiltä joilla on laadukkaita kuvia valtavia määriä. Esimerkiksi youtubessa tai vastaavissa palveluissa podcasteja tuottavat ihmiset ovat tällaisten kuvapalveluiden asiakkaista ja saadessaan oikeudet kuvien käyttöön he estävät riskin heidän videoidensa poistamiseen tekijänoikeudellisista syistä. Luonnollisesti heidän ostaessa kuvien käyttöoikeuksia he valikoivat tilin missä on mahdollisimman laaja valikoima kuvia. Puhutaan tuhansista laadukkaista kuvista ja kilpailu on myös täällä kovaa.

Silti internetin kuvapalvelut ovat mielestäni mielenkiintoinen suunta ja uskon sen olevan kuvataiteen kentällä merkittävämmässä roolissa tulevaisuudessa.

7 ITE-TAIDE

Oriveden opistolla ollessani sain kunnian tutustua jo edesmenneeseen Erkki Pirtolaan. Hän tutustutti meidät ITE-taiteen (itse tehty elämä) ja olin välittömästi

myyty. Koin suurta samaistumista näihin arjen sankareihin mitä Pirtola meille esitteli näyttämällä ympäri Suomea kuvaamia videoita. Näitä samoja videoita löytyy netistä ja tykkään käydä niitä siellä säännöllisin väliajoin katselemassa.

Tajusin ehkä liian myöhään, että olen itse ITE-taiteilija, tai siis olin. Olen aina hamuillut pitkin metsiä ja kyhaillyt lapsena toteemipaaluja, majoja sekä lumiveistoksia pitkin metsää. Suhtautumiseni taiteeseen on myös hyvin samanlainen kuin ITE-taiteilijoilla. En nosta menestyneitä taiteilijoita jalustalle enkä hae vaikutteita heiltä, vaan taiteeni on itseilmaisua ja leikkiä. Tapa suhtautua taiteeseen vakavasti kuin työnä ja urana yksinkertaisesti tappoi haluni tehdä taidetta. En tiedä syttyykö kipinä enää, mutta kuten olen todennut aikaisemminkin osaan kyllä kanavoida luovuuttani ilman taidemaailmaa. Olen myös aiemmin maininnut vapauden kaipuustani ja mielestäni juuri tätä ITE-taide edustaa, koska taidetta ei tehdä muille eikä taiteella pyritä varsinaisesti mihinkään muuhun kuin itseilmaisuun. ITE-taiteessa matka on tärkeämpi kuin määränpää. On monia ITE-taiteilijoita jotka tekevät valtavia määriä töitä tuottaen suunnattoman määrän taidetta, mutta heillä ei ole mitään tarvetta tuoda töitään näkyville. En tiedä kuinka suuri vaikutus Saarijärvellä asumisella on ollut tähän, sillä olihan Jumalallisen vision kokenut Matti Rutanenkin tehnyt kuuluisan maapallopatsaansa juurikin Saarijärvellä sijaitsevan Mahlun kauniiseen metsikköön. Rutas-Matti elätti itsensä pääasiassa kalastamalla ja metsästämisellä rakentaessaan maapallopatsasta. (Kotilainen, 2017)

Koen ITE-taiteen ympäristön paljon aidommaksi kuin taidemaailman ympäristön. Perinteisen taidemaailman taide on mielestäni - tiedostetusti tai tiedostamatta - laskelmoidumpaa ja tuotteistetumpaa kuin ITE-taide. Taideuran kannalta on parempi, mikäli on suuren yleisön mieleen ja trendikkään taiteen tuottaminen myy paremmin. Koska kyseessä on elinkeino, koen vähintäänkin kannustimien muuttuneen taiteen tekemisen kannalta.

Mitä arvoa taidekoulu tuo? Onko kouluttautunut taiteilija parempi taiteilija kuin ITE-taiteilija? Miten maapallopatsas voi olla yksi merkittävimmistä suomalaisen naivistisen taiteen saavutuksista, mutta miten Rutasen Matti on voinut tehdä jotain näin merkittävää ilman taiteellista koulutusta? Herää kysymys mikä on

taidekoulutuksen tai taidemaailman arvo taiteellisessa mielessä? Taidekoulussa on toki oppinut, miten taidemaailma toimii ja olen myös oppinut taiteellisia taitoja. Mutta kuten taide ei ole meritokratia kappaleessani toin esille, taito ei ole ainoa elementti menestymiseen taiteessa. Myöskään menestyminen ei ole välttämättä tae mahdollisuudesta itsensä toteuttamiseen. Toki taiteellinen menestyminen tuo resursseja jotka mahdollistavat vapautta ja itsensä toteuttamista, mutta sen voi myös nähdä rajoittavana.

Mikäli palaisin ajassa taaksepäin en ehkä hakisi taidekouluun. En silti kadu taidekoulun läpikäymistä, koska sain olla neljä vuotta irti muusta yhteiskunnasta ja näin sain aikaa tutkia ja kehittää itseäni. En edelleenkään tosin tiedä mitä taide on. Enkä edelleenkään ymmärrä taidemaailmaa. Menetin harmikseni kyvyn tehdä taidetta, mutta ehkä se oli hinta niistä lukemattomista muista tärkeistä asioista mitä opin tämän neljän vuoden aikana. Ja voinhan kaivaa siveltimet ja maalit esille, vaikka eläkepäivieni iloksi. Opiskellessani yhtä taiteen muotoa opin samalla niitä kaikkia. Arvostan luovuutta ja tulen aina arvostamaan. Oli sen nimi tai menetelmä mikä tahansa. Haluan paljon enemmän kirjoittaa kuin maalata. Ahdistun mikäli en voi tehdä sitä mitä sielultani haluan tehdä. Ahdistun myös, mikäli minut pakotetaan tekemään toistuvasti vain sitä mitä en tahdo tehdä. En tahdo laittaa mieltäni häkkiin. Minun täytyy tämän takia ottaa etäisyyttä kuvataiteeseen. Olen tehnyt paljon merkittävämpää taiteellista työtä koulun ulkopuolella täysin omissa oloissani ilman, että olen halunnut puhua muille mitä teen. Rehellisesti sanottuna taidekoulu on ollut vain pakollinen häiriö sille todelliselle luovuudelle. En mitenkään suunnattomasti nauttinut kuluneesta neljästä vuodesta taidetta opiskellessani, mutta en todellakaan kadu tätä matkaa. Osasin ottaa etäisyyttä ja keskittyä siihen mikä mielestäni on merkittävää. Pahoittelen mikäli se loukkasi koulun henkilökuntaa tai opiskelijoita, mutta minun oli pakko tehdä se. Taidekoulu sijaitti veden alla maailmassa missä minä olin lintu.

8 LOPPUSANAT

En voinut pohjustella näkemyksiäni kovinkaan syvällisesti, sillä itse kirjoituksen teemalle ei olisi riittänyt tilaa ja näin teos olisi muistuttanut enemmän kirjaa. Tästä syystä haluan kerrata mitä olen kirjoittanut ja miksi.

Kerroin johdannossa ja alkusanoissa itsestäni ja taustoistani. Kuka olen, mitä olen kokenut.

Tarvehierarkia osiossa kerroin näkemyksistäni, tavoitteistani ja siitä millaisena koen tavoittelemisen arvoisen elämän. Kerroin tämän havainnollistaen Maslowin tarvehierarkiaa. Pyrkimykseni on elää elämää missä itsensä toteuttaminen on mahdollisimman rajoittamaton. Monilla tuntui olevan hankaluuksia ymmärtää tätä lukua ja tavoitteitani, joten avaan niitä hieman vielä. En toivo olevani rikas enkä kuuluisa, en toivo myöskään olevani ihminen joka saavuttaa jotain. Toivon olevani ihminen jolla on mahdollisimman vähän rajoitteita itseni toteuttamiseen. Mikäli rikastuminen on keino tähän en näe sitä negatiivisena tavoitteena, mutta itse rikkaudet tai pankkitilin saldo ovat minulle merkityksettömiä. En myöskään ajattele rahan olevan huvitteluun tarkoitettu väline, vaan minulle se on vain resurssi muiden joukossa. Toivon elämäni olevan tasapainoista mahdollisimman laajasti jotta minun energiani ja keskittyminen ei kohdistu liian moniin asioihin vaan voin keskittää ne korkeampaan tarkoitukseen, mitä kutsun tässä itseni toteuttamiseksi.

Ei mitään saavutettavaa osiossa taas tahdoin kuvailla sitä realisaatiota ettei taide maailma juuri palvele pyrkimyksissäni itseäni toteuttavaan elämäntyylisiin. Taiteen tekeminen ammatimaisesti vaikuttaa jopa vievän minua juuri päin vastaiseen suuntaan.

Taide ei ole meritokratia kappaleessa kerroin siitä kuinka epäoleellisia ne oleelliset asiat ovat taiteessa menestymisen kannalta. Taiteessa menestyminen on tyypillisin tie taiteilijan päästä toteuttamaan vapaasti itseään. Mutta mitä tuo tie vaatii ja onko kyseessä juurikaan itsensä toteuttaminen niinkään kuin puhdas laskemoitu tuottaminen ja/tai ajan trendit mitkä sattuvat olemaan suotuisat. Tiedän monia taiteilijoita

jotka tekevät tyyliltään trendikästä taidetta pyrkien menestymiseen ja koen tämän päinvastaiseksi suunnaksi omien taiteellisten motiivieni kanssa.

Jäätävä kilpailu kappaleessa halusin tuoda esille kuinka vaikeatai kaupallinen ala taide on. Halusin kuitenkin enemmän kertoa kuinka tiukaksi ovat kilpailu ja standardit menneet. Taide on kansainvälistä ja mykistävän taiteen tekeminen on entistä vaikeampaa aikana jolloin voi katsella koko planeetan taiteilijoiden töitä kotonaan. Tarkoitin sitä, että mikäli haluaa erottua ei riitä, että erottuu kylän väestössä, vaan pitää erottua koko ihmiskunnassa. Taitosi taiteilijana tulee olla mailman luokkaa, mutta silti joudut kilpailemaan näkyvyydestä tunnettujen ja valtavavien resurssien omaavien taiteilijoiden kanssa. Lähes toivotonta siis, mikäli siis toivot taiteesi tulevan huomatuksi.

Ite-taiteella taas tahdoin kertoa siitä kuinka tämän kaiken voi unohtaa ja tehdä taidetta itseään varten. Olla alistumatta tämän institution rattaisiin ja toteuttaa aidosti itseään taiteellaan. Hyväksyä se ettei taidemaailmalla ole mitään annettavaa, se voi vain viedä. Se voi viedä pyhimmän tarkoituksen ihmiselämässäsi, itsensä toteuttamisen.

Mikäli pystyt kertomaan jonkin suuremman tarkoituksen kuin elämän jossa voi täysin toteuttaa itseään, ole hyvä ja kerro se minulle, sillä aloittaisin pyrkimykseni sitä kohti heti.

LÄHTEET

Lähteet

Maslow, Abraham H.: A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 1943, nro 50, s. 370–396.

(Luettu osotteessa: <http://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm>)

Verkkolähteet

Wikipedia, Meritokratia.

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Meritokratia>, Viitattu 11.05.2017

BBC News, Bon Jovi to enter UK Hall of Fame, 16.10.2006,

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/6055938.stm>, Viitattu 11.05.2017

Song Writers Hall of Fame: Jon Bon Jovi

<http://www.songwritershalloffame.org/exhibits/C6013>, Viitattu 11.05.2017

Youtube, kanava: Meshuggah 333, Videon nimi: Hiroaki Tagawa

<https://www.youtube.com/watch?v=Vz-p1IVj-Ys>, Viitattu 11.05.2017

Youtube, kanava: JessGreenberg1, Videon nimi: Sweet Child O' Mine - Guns N' Roses (cover) Jess Greenberg

<https://www.youtube.com/watch?v=aIxjgNNigu8>, Viitattu 11.05.2017

Kari Kotilainen, Matti ja maapallopatsas Rutas-Matti (1888-1964), Saarijärven museo,

http://www.saarijarvi.fi/sites/saarijarvi.fi/files/atoms/files/matti_ja_maapallopatsas.pdf, Viitattu 11.05.2017